

Fastelavnsbal

Fastelavn var som nu med Baller og Maskerade, men Arrangementet var helt anderledes end nu. Af Foreninger fandtes kun Sangforeningen, som holdt Bal for sine Medlemmer og enkelte udenfor Foreningen.

Ellers var der Skolebørnenes Bal, de unges (ugifte) Bal, og blandt Skibsfører og Lodser sammen. Saa var der et Par Steder, Lars Olsen og Ane Per Christens, hvor der Fastelavnsmandagens Eftermiddag var 4 Skillings Bal. En Mand spillede Violin, saa mødte Mødrene med deres mindre Poder, betalte 4 Skilling pr Styk, saa kunde der danses 3 - 4 Timer. Mødrene blev saa siddende, og Knebren gik saa de var ved at overdøve Musikken, Baade Voksne og Børn morede dem.

Naar de større Skolebørn (mellem 10 og 14 Aar) skulde holde Bal blev der begyndt i god Tid, mindst 14 Dage i Forvejen. Der var 5 - 6 Drengene af de ældste som førte Liste over Kammeraterne som skulde med. De skulde ligeledes aftale med vedkommende Vært, om Leje af Lokalet og Musik, som oftest 1 Musiker. De sidste Aar jeg var med var der to Violiner. De samme Drengene skrev Lister over de Piger, der skulde med til Ballet, og Søndagen før Fastelavns Søndag, gik der gerne to Hold Drengene 3 - 4 i hver. Det ene Hold den sydlige Del, det andet Hold den nordlige Del af Byen. De skiftedes til at føre Ordet. Invitationen lød som Regel saaledes, naar det var en eller begge Forældrene, der tog imod.

Jeg skulde hilse fra Selskabet, om jer Ane, Marchen, eller hvad Navnet nu var, maa komme med til Bal Fastelavns Mandag kl. 8. Lød Svaret saa bekræftende, blev der sat Kryds ved hendes Navn. Maatte hun kun komme med een Nat, blev det noteret. Pigen der blev inviteret var selvfølgelig hjemme og var hel undselig over at se saa mange komme for at bede hende med. Saa skete det at der blev sagt, værsgod at sid ned, saa kom Flasken frem med en sød Snaps eller Ribs eller Solbærsaft. Naa, det skete nu ikke hvert Sted.

Naar Listen saa var gennemgaaet, blev Resultatet opgjort, og det var altid tilfredsstillende, ingen nægtede deres Døtre i at komme med.

Planen for Ballet lød paa at møde i Lokalet Fastelavnsmandag kl. 8. Danse til kl. 7 Tirsdag Morgen. Med en Kaffedrikning om Natten, hvile om Tirsdagen. Onsdagen møde kl. 2 1/2 til Kaffedrikning og Dans til Kl. 6. Saa møde igen om Aftenen kl. 8, og danse til kl. 1 - 2 Nat. Saa var der Ro til Søndag Eftermiddag kl. 2 1/2. Der begyndtes med Tøndeslagning for Drengene, saa Kaffedrikning og Dans ovenpaa til 5 - 6 Tiden. Kl. 8 skulde der mødes igen, og helst maskeret, men der var ingen Samling i det til at begynde med. Alle skulde ud til Venner og Familie, saa de kunde se

hvor nydelig vedkommende tog sig ud. Var der ikke Familie, eller Besøget hos dem var endt, gik vi fra et Hjem til et andet, for ikke at tale om enkelte af de Handlende, der vankede Bolsjer. Andre Steder vankede der en lille Forfriskning. Ved godt 9 Tiden mødte de fleste dog i Lokalet, og saa gik Dansen til den lyse Morgen, med en Kaffedrikning midt paa Natten.

De to første Aar jeg var med (jeg har vist været 11 Aar første Gang), maatte hver Dreng møde med Brænde, et Par Favnstykker, eller en Sæk Plankeklodser. Det var til at lave Kaffe ved, og koge Vand til Punch. Ligeledes skulde hver Dreng stille med et Par Lys, og det var mest Tællelys. De skulde i Løbet af Natten stadig pudses (snydes), og kom en til at sidde for længe under en saadan Praas, kunde det hænde man fik Tælle paa sig. Stagene der hang paa Væggen, var ellers formet saa de opfangede Tællen, der var ogsaa Stearin.

Ind i Halvfjerdserne, da Petroleumslampen blev almindelig, faldt baade Lys og Brændeydelsen bort. Saa utrolig det end lyder, blev der købt flere Potter Rom til hver Nat, og det var Drengene selv, der besørgede Indkøbet. Nede i Ny Kro (nu den gamle Kro) blev det hentet, saacog og saa mange Potter Rom paa en Dunk. Det skete nogle Gange, at dem der hentede Dunken toldede paa Vejen hjem til Lokalet og paa den Maade fik mere end de kunde taale. Ellers gik det i det store og hele pænt og ordentlig til. Dertil bidrog Konen i Huset meget. (Karne hed hun). Hun fik Rommen i Forvaring, og holdt Opsyn med dem, der vilde pimpe mere end de kunde taale. Punsen var selvfølgelig ikke af det stærkeste Bryg, men stram nok til Børn.

Ballet blev i mange Aar holdt hos Lars Olsen, nuværende Strandstræde nr. 20. Det var en 3 eller 4 Fags Stue, lille Forstue og Køkken, og ud mod Gaden et lille Værelse. Møblerne var i de Dage sat paa Loftet. De unge Mennesker afholdt deres Bal hos J.A.Schmidt, nu Købmand H. Jans Ejendom. Det var et i Forhold til Tiden stort Lokale, med særskilt Værelse til Drikkestue. Balnætterne gik der stadig en Strøm fra det ene Sted til det andet. Naar vi Drengene skulde til det store Lag, gik vi ikke alene, nej, den Pige man dansede med, skulde med, saa havde vi Parti (Navnene med Kridt paa Plankeværket). Ligeledes var det, naar de store skulde ud hvor vi dansede. Vi Børn holdt mest af at komme med hos de store, der var bedre Plads, og saa havde de 4 Musikanter, de samme gennem mange Aar. Zangenberg trakterede Hornet, Ingemann først, N. Borg anden Violin og Buch havde Bassen (anden Violin var her fra Byen). Dansen gled jo lettere der til den gode Musik. I 1874 eller 75 flyttedes fra Strandstræde ud paa Syd hos Niels Borg (nu Bymandsgade, Bagers Ejendom), der var mere Plads. Og dog kneb det med Pladsen, især før kl. 11 - 12. Der var noget der hed Snylttere, og dem var der mange af. De kunde, især Søndag Aften, naar der var Maskerade fylde 3/4 Del af Lokalet. De skulde gaa kl. 10, men mange blev rolig siddende. Det var Forældre og Sødskende, men største Parten, og de mest vanskelige, at faa ud, var Folk der ikke havde noget som helst tilknytning til de dansende. Hos Niels Borg var det en Maskerade-aften saa slæmt med Snylttere, at vi kun havde en lille Plet,

at danse paa. Saa blev der holdt Skibsraad i en anden Stue. En Dreng blev placeret under hver Lampe, de øvrige samledes ved Musikken. Paa et givet Tegn blev alle Lamperne slukket, og vi der stod ved Musikken stormede ind paa Tilskuerne, som ikke paa Opfordring havde villet forlade Lokalet. Det hjalp, men der blev af flere kvindelige Snyltere langet Næsestyvere ud til den Dreng, der kom i deres Nærhed.

Piger og Drenge havde hver sine Udgifter at betale. Drengene betalte for Lokale, Musik, Rom, Sukker Lys og Brændelse. Pigerne skulde betale for Kaffe, Fløde, Sukker og Brød, og desuden, i det lille Lag, naar de var med hele Tiden, 1 Kande Puns. 1 Nat 1/2 Kande Puns. I det store Lag, en Pige der var med hele Tiden, 1/2 Bolle Puns, 1 Nat, 1 Kande Puns. Pigerne maatte om Natten selv hente Brødet hos Bageren. Det var hos Drengene et eftertragtet Job, at komme med Pigerne hen og hente Brød. Pigerne saa det gerne, bælgmørkt var det paa Gaden, og saa var de fri for at bære Kurven.

Søndag Nat blev Pigernes Puns drukket. Naar Bollen kom ind paa Bordet, blev den eller de Piger hvis Puns det var, hentet frem til Bordet, fik et Glas Puns i Haanden, og saa blev der sunget. Og dette skal være (Pigens Navn) Skaal Hurra Hurra, og skam for den som ikke (Navnet) Skaal vil drikke, Hurra, Hurra, den Skaal var bra, drik den af. Gid hun maa længe leve, i Fryd og Velstand svæve, Hurra, Hurra, den Skaal var bra Hurra..

Saa gik der en lille Tid, saa kom der Puns igen, og andre Piger fik deres Skaal, indtil hele Rækken var gennemgaaet. Punsen var ikke stærk, de store kaldte det for Sødtevand.

Naar de voxne sang Skaalen, var det mest som ovennævnt, men der var Sange med flere Vers, jeg husker kun følgende Strofer:

Var denne Skaal ej vakker
Jo, jeg for Skaalen takker
og drikker den med Fornøjelse
og saa lidt af et andet Vers:

God Vind for den som Sejler
og Ja for den som bejler
og Penge ud i Lommen, har
den trængende Mand

2.den Linie skulde den vel synge alene, for hvem Skaalen blev udbragt, men alle sang med.

Baade hos Lars Olsen og hos N. Borg kom Mænd ind, i Privatlejligheden og købte 1 Kande Puns for 1 kr. I Strandstræde var kun Plads til 8 - 10 Personer, og saa sad de pakket godt sammen, men jo mindre Plads og jo mere Trængsel, des bedre Humør. De foreslog Værten, han skulde tage Papi-ret af Væggen, for at give mere Plads.

Naar Fastelavnen var overstaaet blev Regnskabet gjort op, og en bestemt Aften mødte Selskabet igen til Betaling, og naar alt var ordnet, Tog Lars Violinen ud af Hylsteret og saa gik Dansen gladelig til henimod Midnat. Hele Fastelavnsugen løb vi Drenge ned hos Lars Olsen (han var Læsøbo) snakkede med ham, eller drøftede Sagerne indbyrdes.